

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 7Cdo/67/2022                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7114218487                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25.05.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Ivan Rumana              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:7114218487.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Mgr. K. R., narodenej XX. N..XXXX, trvale bytom Q., R. 1, právne zastúpenej JUDr. Peter Molitoris, PhD., advokát so sídlom v Košiciach, Štúrova 20 proti žalovanému 1) R. X., narodenému 1. D.XXXX, trvale bytom A. XX, t.č. v ÚVTOS Q. - L., žalovanému 2) J. T., narodenému XX. T. XXXX, trvale bytom Q., Z. XX, právne zastúpenému JUDr. Rastislav Lenart, advokát so sídlom v Košiciach, Pollova 32, o určenie neplatnosti právnych úkonov, v konaní o dovolaní žalovaného 2) proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č.k. 3Co/2/2020-300 zo dňa 2. decembra 2020, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobkyňa má proti žalovanému 2) právo na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

### Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach ( ďalej „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I č.k. 38C/191/2014-203 zo dňa 15. novembra 2017 v spojení s opravným uznesením č.k. 38C/191/2014-261 zo dňa 16. októbra 2019 (ďalej súd prvej inštancie) vo výrokoch I.-VI., ktorými súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

I. Sú d u r č u j e , že Zmluva o prevode členských práv a povinností člena stavebného bytového družstva k bytu č. XX na R. ul. č. X v Q. uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným 1) dňa 9.7.2014 je neplatná.

II. Sú d u r č u j e , že Zmluva o prevode členských práv a povinností člena stavebného bytového družstva k bytu č. XX na R. ul. č. X v Q. uzavretá medzi žalovaným 1) a žalovaným 2) dňa 14.07.2014 je neplatná.

III. Sú d u r č u j e , že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou členského podielu k bytu č. XX na ul. R., súp.č. XXXX, vchod č. X, zapísaného na LV XXXX, katastrálne územie U., Obec Q. - U., okres Košice I, nachádzajúceho sa na XX. poschodí, ktorého vlastníkom je Stavebné bytové družstvo I a členkou Stavebného bytového družstva I Košice.

IV. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré žalovaní spoločne a nerozdielne zaplatia na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Petra Molitorisa, PhD. do 3 dní od doručenia uznesenia, ktorým súd I. inštancie rozhodne o výške tejto náhrady.

V. Vzájomný návrh žalovaného 2) voči žalobkyni o zaplatenie náhrady škody vo výške 14 768,84 eur zamietam.

VI. Žalovaní 1) a 2) vo vzťahu k žalobkyni nemajú nárok na náhradu trov konania.

VII. Nárok žalovaného 21 voči žalovanému 1/ o zaplatenie 35 000 eur vylučuje na samostatné konanie. Odvolací súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie pod sp. zn. 6T/112/2015-381 zo dňa 17. marca 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 02. apríla 2016 bolo preukázané, že žalovaný 1/, ako obžalovaný bol uznaný vinným za to, že dňa 04. júla 2014 sa v Košiciach na ulici R. X dohodol s poškodenou Mgr. K. R. na prevode členských práv k bytu na ul. R. č. X v Q., blok XXXV, sekcia 1, poschodie X, číslo bytu XX za podmienky, že jej do 16. júla 2014 vyplatí Mgr. K. R. sumu 60 000 eur, a dňa 07. júla 2014 podpísal na Stavebnom bytovom družstve I. Košice, Vojenská 14 Košice zmluvu o prevode členských práv, ktorú neskôr dňa 09. júla 2014 podpísala aj Mgr. K. R., avšak dohodnutú sumu jej neuhradil, pričom od počiatku jednal s úmyslom nevyplatiť jej ju, a hneď následne dňa 14. júla 2014 tieto členské práva k bytu previedol na ďalšiu osobu, a to J. T. za odplatu vo výške 35 000 eur, čím poškodenej Mgr. K. R. spôsobil škodu vo výške 66 178,49 eur, a teda, na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku značnú škodu, čím spáchal zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, 3 písm. a/ Tr. zák., za čo bol odsúdený podľa § 222 ods. 4 Tr. zák. v spojení s § 36 písm. 1, § 37 písm. m, § 38 ods. 2, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 7,5 roka. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ust. § 230 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“), § 34 Obchodného zákonníka (ďalej len „OZ“), § 37, § 49a OZ, § 39 OZ s odkazom na ust. § 193 tretia veta Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V rámci odvolacieho konania bolo odvolaciemu súdu doručené oznámenie, že na základe lustrácie v súdnom registri bol na majetok žalovaného v 1) rade vyhlásený konkurz dňa 22. júla 2020 sp. zn. 30Odk/244/2020 s tým, že podľa § 167e ods. 1 tohto zákona, ak bol vyhlásený konkurz, súd bez zbytočného odkladu zastaví konanie, v ktorom sa uplatňuje pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze (§ 166a) alebo sa považuje za nevymáhateľnú (§ 166 b) a keďže odvolací súd zistil, že v danom spore nejde o takúto pohľadávku, vo veci konal a rozhodol, keďže predmetom tohto konania je určenie neplatnosti právnych úkonov.

2. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný v 1) rade nikdy platne nenadobudol členské práva a povinnosti člena Stavebného bytového družstva a nemohol ani platne dňa 14. júla 2014, správne v súlade so starorímskou zásadou „nemo plus iuris ad alium transfere potest, quam ipse habet“ (každý môže na druhého previesť iba toľko práva, koľko má), previesť na žalovaného 2) členské práva a povinnosti člena Stavebného bytového družstva I. Košice k predmetnému bytu, čím sú v akomkoľvek znení odvolacie námietky odvolateľa právne irelevantné a to aj v kontexte ním podanej vzájomnej žaloby, ktorú súd rovnako vecne správne zamietol, keďže v konaní bolo preukázané, že žalovaný v 2) rade konal v rozpore s dobrými mravmi, v konaní nebol dobromyseľný, keďže ten kto spôsobil neplatnosť právneho úkonu je povinný nahradiť škodu osobe, ktorá bola touto neplatnosťou právneho úkonu dotknutá a nie naopak, pričom v konaní nebolo preukázané, aby žalobkyňa spôsobila žalovanému v 2) rade škodu, uplatňovanú neumožnením užívania predmetného bytu odvolateľom. Preto je odvolacia námietka v tomto rozsahu rovnako voči žalobkyni uplatnená nedôvodne, keďže zodpovedným subjektom môže byť len osoba, ktorej možno pričítať zavinenie na spôsobení neplatnosti právneho úkonu.

3. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný 2) v zastúpení advokátom včas dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, s tým, že v konaní došlo k vadám, pre ktoré napadnutý rozsudok nemôže byť správny ani spravodlivý, pretože nimi bolo závažným spôsobom porušené právo žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd sa nevyrovnal s námietkou vecnej legitímácie, výrok III nemôže byť riadne vykonateľný a správny, ak na žalovanej strane nebude vystupovať aj samotné stavebné bytové družstvo. Ďalej namietal nedostatočné skúmanie naliehavého právneho záujmu nielen vo vzťahu k výroku III., ale aj výrokom I. a II.

4.

Žalovaný 2) ďalej uviedol, že súd prvej inštancie ako ani odvolací súd zjavne zámerne nebrali taktiež do úvahy fakt, že „Zmluva o prevode členských práv a povinností člena stavebného bytového družstva“ bola aj medzi žalobkyňou a žalovaným 1) ako aj následne medzi týmto žalovaným a dovolateľom uzatvorená podľa ustanovenia §230 Obchodného zákonníka a ďalších ustanovení tohto predpisu obchodného práva, a nie podľa občianskeho zákonníka a napriek tomu súdy oboch inštancií svoje rozsudky opierali o ustanovenia občianskeho zákonníka resp. aj také jeho ustanovenia, ktoré vôbec nezodpovedajú prejednávánemu sporu, ak by sa len predsa na daný spor mal aplikovať tento predpis občianskeho práva. Okresný aj krajský súd ale vo svojich rozsudkoch vychádzali výlučne z ustanovení občianskeho zákonníka (aj to nesprávne aplikovaných v otázke neplatnosti či na obchodný vzťah používaný pojem „dobré mravy“), čo malo za následok, že neaplikovali do svojich rozhodnutí ustanovenia z Obchodného zákonníka, a to konkrétne analogicky aj ustanovenie § 446 Obchodného zákonníka. Uvedené zákonné ustanovenie v záujme právnej istoty prelmuje princíp: „Nikto nemôže na druhého previesť viac práv, než má sám“. Aj bez ohľadu na toto ustanovenie neobstojí poukazovanie súdu na uvedený princíp resp. aj slovami odvolacieho súdu na túto starorímsku zásadu, a to aj z dôvodu nutnosti rešpektovania dobromyseľnosti pri nadobúdaní vlastníctva resp. zásady ochrany dobrej viery poskytovanú súdmi pri spochybňovaní vlastníctva prevodcu ako na to poukazujú aj vyššie súdne authority (vid' nález Ústavného súdu SR z 03. mája 2017, sp.zn.: I. ÚS 151/2016 ). V celom spore ani okresný ani krajský súd nebral do úvahy, že predmetom sporu, nie je byť ako taký, ale len členské práva a povinnosti člena Stavebného bytového družstva I.

5.

Podľa názoru dovolateľa sa okresný ako aj krajský súd jeho dobromyseľným nadobudnutím členských práv zaoberal veľmi vágne, povrchno a zjavne tendenčne, vyčítajúc bez dôkazov údajne nedobromyseľné nadobudnutie členských práv, resp. len z dôvodu, že za tieto členské práva a povinnosti zaplatil žalovanému) údajne neobvyklú sumu vo výške 35 000 eur, v čom súd videl rozpor so zákonom č. 18/1996 Z.z. o cenách, keďže táto mala byť zhruba polovica trhovej ceny obdobného bytu v osobnom vlastníctve. Súdy nebrali ale do úvahy skutkový stav, keď porovnávali cenu za byt v osobnom vlastníctve po celkovej rekonštrukcii, s tým že dovolateľ zaplatil len za členský podiel a práva na nájomné za užívanie bytu na základe nájomnej zmluvy, ktorú s dovolateľom Stavebné bytové družstvo I Košice uzavrelo dňa 20. októbra 2014, a nie za byt, ktorý sa až prípadnou kúpou stáva výlučným vlastníctvom. Navyše cena bola stanovená na základe vzájomnej dohody a súhlasili s ňou obe strany ako žalovaný 1) tak aj žalovaný 2).

6. Ďalej žalovaný 2) uvádzal skutkové okolnosti týkajúce sa prevodov členských práv v Stavebnom bytovom družstve I. a jeho hodnotenie skutkového stavu. Navrhoval, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

7. Žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 27. decembra 2021 navrhovala dovolanie žalovaného 2) zamietnuť ako nedôvodné podľa § 448 CSP. Dovolanie dovolateľa z 03. mája 2021 považovala v celom rozsahu za nedôvodné. V plnej miere sa stotožnila s vecne správnymi a zákonnými rozsudkami okresného súdu aj krajského súdu. Konajúce súdy oboch stupňov vykonali v potrebnej miere dokazovanie, v potrebnom rozsahu zistili a ustálili skutkový stav a aplikovali naň správne právne predpisy, na základe čoho vyvodili aj právne udržateľné závery. Svoje rozsudky oba konajúce súdy aj v dostatočnej miere a zrozumiteľne odôvodnili. Konajúce súdy tiež správne prihliadli na skutočnosť, že právne úkony, ktoré viedli k súdnemu konaniu, boli súčasťou premysleného podvodu, ktorého som bola obeťou. Túto skutočnosť napokon právoplatne a celkom jednoznačne konštatoval aj súd rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č. k. 6T/112/2015-381 zo 17. marca 2016, ktorým bol žalovaný v 1. rade v skutku 2. cit. rozsudku uznaný vinným zo zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Tr. zákona, pričom okresný súd v rámci vymedzenia skutku vo výroku predmetného rozsudku jednoznačne konštatoval, že

žalovaný v 1) rade jej dojednanú sumu neuhradil, „pričom od počiatku jednal s úmyslom nevyplatiť ju a hneď následne dňa 14. júla 2014 tieto členské práva k bytu previedol na ďalšiu osobu, a to J. T.“. Citovaným rozsudkom boli súdy v civilnom konaní viazané (§ 193 CSP) a museli z neho vychádzať. Odôvodnenie dovolania žalovaného 2) nevedie k odôvodneniu namietanej vady podľa § 420, písm. f) CSP.

8. Žalobkyňa ďalej uviedla, že Okresný súd ako aj krajský súd neopomenuli, že zmluva o prevode členského podielu je zmluvou uzatvorenou podľa ustanovení obchodného zákonníka, čo jednoznačne vyplýva aj z odôvodnenia oboch rozsudkov. Samotná skutočnosť, že zmluva o prevode členského podielu v družstve je zmluvou upravenou v Obchodnom zákonníku v zmysle vzťahu subsidiarity absolútne nebráni aplikácii relevantných ustanovení Občianskeho zákonníka na právne posúdenie platnosti alebo neplatnosti rozhodujúcich právnych úkonov, čo napokon vyplýva aj z ustálenej judikatúry súdov. Rovnako tak nič nebráni použitiu zásady „nemo plus iuris“ na prevod práv majúcich majetkový charakter, ako sa to stalo v mojom prípade. S prihliadnutím na uvedené, ako aj na obsah Obchodného zákonníka je tiež možné konštatovať, že aj pojem „ochrana dobrej viery“ či požiadavka konania v záväzkových právnych vzťahoch v súlade s dobrými mravmi patria do škály pojmov formujúcich vzťahy obchodnej povahy, medzi ktoré patrí aj prevod členského podielu v družstve. Z odôvodnenia tejto časti dovolania preto nie je zrejmé, v čom konkrétne vidí dovolateľ pochybenie konajúcich súdov. Pokiaľ ide o námietku v bode 8 pod písm. b/ spočívajúcu v tvrdení o nevysporiadaní sa súdov s otázkou vecnej legitímácie, keďže podľa dovolateľa na strane žalovaného malo vystupovať aj SBD I Košice uvádzam v zásade totožné ako v predošlom bode, že táto námietka nie je spôsobilá naplniť dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k dovolateľovi.

9. Podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/215 Z.z. Civilný sporový poriadok („CSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Tvrdenia o nesprávnom právnom posúdení zisteného skutkového stavu, v zásade nemožno právne kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa 420 písm. f) CSP, pokiaľ nedosahujú intenzitu nepreskúmateľnosti, v danom prípade sú napadnuté rozhodnutia riadne odôvodnené vo vzťahu k právnemu názoru, ktorý súdy vo veci zaujali. Rozsudky odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie sú podrobne a zrozumiteľne odôvodnené. Dovolací súd poukazuje na to, že podľa ustanovenia § 446 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodní zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej „ObchZ“) „Kupujúci nadobúda vlastnícke právo aj v prípade, keď predávajúci nie je vlastníkom predávaného tovaru, ibaže v čase, keď kupujúci mal vlastnícke právo nadobudnúť, vedel, že predávajúci nie je vlastníkom, a že nie je ani oprávnený s tovarom nakladať za účelom jeho predaja“. Podľa dikcie sa ust. § 446 ObchZ vzťahuje na prevod vlastníckeho práva k tovaru, t.j. k hnuťelnej veci. Obchodný podiel nie je hnuťelnou vecou. Prevod členských práv a povinností spojených s členstvom v bytom družstve podľa § 230 ObchZ je ovládaný zásadou nemo plus iuris, pretože previesť možno iba existujúce právo. Vzhľadom nato, že išlo o absolútnu neplatnosť zmluvy, neplatné boli aj následné prevody. Zásada nemo plus iuris sa aplikuje aj v obchodnoprávných vzťahoch, okrem zákonom ustanovených výnimiek, ktorou je napríklad prevod tovaru podľa § 446 ObchZ. Dovolací súd poukazuje na to, že veľký senát obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 1VOBdo/2/2020 zo dňa 27. apríla 2021 potvrdil záväznosť judikatúry najvyššieho súdu, ktorá v prípade prvého absolútne neplatného právneho úkonu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zotrúva pri ďalších prevodoch nehnuteľností na zásade, že nikto nemôže na iného previesť viac práv ako má sám (nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet). Dobromyseľnosť nadobúdateľa, že hnuťelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobromyseľnosť

ich nadobúdateľa výslovne upravuje. Medzi tieto výnimky patrí § 486 Občianskeho zákonníka, § 446 Obchodného zákonníka, § 93 ods. 3 zákona o konkurze a reštrukturalizácii, § 19 ods. 3 zákona o cenných papieroch a § 61 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, resp. § 140 ods. 2 písm. l) v spojení s § 150 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01. apríla 2017. V iných prípadoch právna úprava de lege lata nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje. Dobromyseľnosť žalovaného 2) nebola vykonaným dokazovaním preukázaná, naopak, bola spochybnená. Išlo o skutkovú okolnosť.

11. Dovolací súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420, písm. f) CSP.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.